

pozno, raste ti še poganjek, a spodaj ne razvije se noben popek.

Pri češpljevem drevesu moraš prvokrat tako odščipniti, da ti ostane še pet listov (glej pod. 2. a), in sicer zato, da prisiliš spodnje pope pognati in da se premene v rodne mladike.

Drugič odščipni do osmega lista (glej podobo 3. a), ako se je naredil le en poganjek. Če pa sta dva poganjka, odreži enega pri *b* (glej podobo 3.) in z drugim ravnaj, kakor je gori povedano, t. j. odščipni ga do 8. lista.

Prihodnjo pomlad bode toraj naša voditeljica taka, kakeršno kaže podoba 1. Mladike *c* pusti pri miru, pazi pa na poganjek, ki izraste iz popa, sredi cvetnih popov stoječega, ter ga odščipni do 5. lista, ker s tem dosežeš najprej cvetje, v prihodnjih letih pa rodne mladike.

Mladike *a* odreži pri *c* do petega ali šestega popa in pri *d* prihodnje leto do najnižjih cvetnih popov. Taka močna rezatev žene sok k plodom in sili speče pope da se pretvorijo v roden les.

Mladike *c* reži pri *e* na 4 do 5 $\frac{1}{m}$ dolge palice, na katerih nastanejo potem spodaj ravno taki popi, kakor pri prejšnjih.

Pri češpljevem drevesu ne smeš nikdar zabiti, vseh na rodnem lesu stoječih poganjkov kratko, t. j. na 4 do 5 listov, odščipniti; če jih pustiš, da postanejo daljši, ne store ti rodnega lesa, in rodne mladike se hitro izpremene v navadne lesene poganjke, oziroma veje.

Vse tu povedano velja pa seveda le za razne vrste pritličnih češpelj in sliv, kakeršne so po vrtovih, za visokodebelne češplje, zlasti ako jih je veliko, pa ni tako ravnanje.

Kako bode z našo govedorejo poslej.

Za govedorejo na Kranjskem bode letošnje leto zelo pomenljivo, ker smo prepričani, da se prične sedaj silno napredovanje v tej panogi kmetijstva, in sicer zaradi zakona o povzdigi živinoreje, ki se bode sedaj pričel izvrševati.

Za govedorejo so na Kranjskem zelo ugodne razmere; imamo mnogo travnikov, pašnikov in planin, razen tega pa ima naše ljudstvo veliko veselja in razuma za živinorejo. V zadnjih letih smo v tej panogi uže prav zelo napredovali, le ena ovira je bila povsod, ki ni dala živinoreji se razviti, in to je pomanjkanje bikov. Naši gospodarji dobro vedo, da je zadostno število dobrih bikov neobhodno potrebnih, in vsaj na Gorenjskem nam je znano, da ni zaradi nevednosti premalo dobrih bikov, ampak samo zato, ker se z bikom nihče ali malo kedo rad ukvarja. Slišali smo na Gorenjskem za odgovor na prigovarjanje, naj si več bikov omislijo, od dobrega gospodarja tole: Dobro vem, kaj je vreden dober bik, imam tudi veliko škode, ker mi vsled slabih bikov ostane toliko krav jalovih, ali mi pa skote slaba teleta, a zato vendar sam nočem imet

bika, raje plačam od vsake krave petak junčevine. Z novo postavo bode pa županstvo prisiljeno skrbeti za zadostno število bikov, s tem bode izginila velika ovira napredku živinoreje, in če bode tudi postava ob začetku delala marsikaj težkoč in ovir, kmalu se bode poznal blagodejen njen vpliv, in le čudili se bomo, zakaj se je s pozno vpeljavo tega zakona toliko zamudilo.

Kakor smo gori rekli, zakon se bode letos pričel izvajati. Uže lansko leto smo ga priobčili v našem listu tukaj prijavljamo njega izvršilno naredbo v glavnih potezah.

1.) Županstvo mora meseca januarja vsakega leta naznaniti okrajnemu glavarstvu, koliko je v občini plemenih krav in junic ter za pleme sposobnih (poldrugoletnih) bikov.

2.) Okrajno glavarstvo določi število potrebnih bikov v občini, t. j. za vsakih 100 krav enega bika, ter naroči županstvu skrbeti, da je zadostno število.

3.) Vsi imetelji bikov morajo do konca meseca februarja zglasti svoje plemenjake za licencevanje. Mlajši nego poldrugo leto ne sme biti noben bik, ki se pred komisijo pripelje.

4.) Bike je zglasti pri županstvu.

5.) Okrajno glavarstvo določi potem po dogovoru z deželnim odborom, kje in kedaj bode v času od 15. aprila do 15. maja komisija bike pregledavala.

6.) Komisija glasuje z večino glasov. Član komisije ne sme glasovati, če tudi sam zglasti svojega bika za licencevanje.

7.) Da je bil bik licencevan, potrdi komisija s posebnim listom. Licencevanega bika prihodnje leto ni pripeljati pred komisijo, razen kadar je imetelj posebno pozvan.

8.) Komisija mora sestaviti zapisnik ter vanj zapisati tudi vse, kar se je zapazilo glede pospeševanja živinoreje. Prepisek tega zapisnika je poslati o osmih dneh deželnemu odboru in c. kr. kmetijski družbi kranjski.

9.) Stroške licencevanja je pravično in primerno razdeliti med živinorejce celega okraja.

10.) Junčevino za občinske bike določi občinski zbor, za zasebne bike, pa imetelj.

11.) Pri izvršitvi postave potrebne tiskovine založi deželni odbor, kjer jih je kupiti.

12.) Župan mora nadzirati licencevane bike glede njih porabe in zdravja na podstavi zakona.

13.) Če občina izgubi na en ali drug način enega bika, mora to precej naznaniti glavarstvu ter skrbeti za drugega bika.

14.) Teleta, stara manj nego 4 tedne, ne smejo se klati.

15.) Glavarstvo mora skrbeti, da se novi hlevi primerno zidajo.

Iz teh kratkih črtic lahko vsak posname, kaj zahteva zakon od občine, oziroma od živinorejcev, zato naj za časa, t. j. prav precej skrbe, da zakonu zadoste,

in sicer zato, da ne bodo imeli sitnob in pa zaradi svoje koristi.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 5. Rad bi napravil v svojem vinogradu brajde, in sicer od železnega drata. Mejaši mi pa odsvetujejo ter trdijo, da rosa od železa škoduje trsu. Ali je to res? (J. Pr. v Ž. na Štajarskem).

Odgovor: To ni res, železni drat prav nič ne škoduje trti, saj je na tisoči hektarov vinogradov, ki imajo vse trte privezane na drat, a ne na kole, pa vendar izvrstno uspevajo. Pač Vam pa ne priporočamo rabiti navadnega železnega drata, ker Vam takega rja v par letih uniči. Kupite si raje pocinjenega, ker Vam trpi več nego dvajset let in je le za spoznanje draži.

Vprašanje 6. Zajci so mi naredili letos strašno škodo. Šel sem k najemniku lova, da bi jih dal več postreliti, ker on jih močno varuje in so se zato silno zaredili. Hotel sem se zaradi škode z lepo ž njim pobotati, a on mi odgovori: Ne dam nič, po novi postavi se škoda, narejena po divjačini, nič ne odškoduje. Prosim Vas razjasnila, ali je to res in kaj mi je storiti? (L. Ž. v Dr. pri Ljubljani).

Odgovor: Je res in ni res; škodo mora najemnik tudi še po novem znkonu povrniti, toda le z omejitvijo, ki je določena v § 4. zakona z dne 19. maja l. 1889. o povračilu škod, storjenih po lovu in divjačini, ki veli: „... vendar ima (užitnik zemljišča) samo takrat pravico do povračila škode, katero naredi divjačina po sadnih, sočivnih ali umetnih vrtih, po drevesnicah in na posamič stoječih drevesih, kadar ne dokaže, da je škoda vsled tega nastopila, ker je odškodovanec opustil tiste na dotičnem kraju navadne priprave, s katerimi dober gospodar take stvari navadno zavaruje.“ Ako ste drevje tako zavarovali, tedaj imate pravico do odškodnine, drugače pa ne. Letos je pa sneg visok, in gotovo se bode v mnogih krajih pripetilo, da bode zajec mlademu drevju vrhove in veje oglodal. Ker pa ni običajno in tudi ne gre vrha zavarovati, zatoraj, mora najemnik to škodo povrniti, naj si je bilo drevje zavarovano ali ne. Ako pa najemnik lova preveč goji divjačine, Vas pa varuje § 5. zakona z dne 22. avgusta l. 1889. o prepovedanem lovskem času, ki slove: „Na kvaro zemljedeljstva preobilno gojena divjačina se sme, ako bi po § 11. lovskega patenta z dne 28. februarja 1886. l. to ukazala politična oblastva, primerno zmanjšati tudi o prepovedanem času.“

Vprašanje 7. Pri nas je grajščina odstopila kmetom pašnik, katerega smo si pred desetimi leti razdelili, a pasemo pa vendar skupno. Jaz sicer svoje živine uže pet let ne pasem, redim jo skozi celo leto v hlevu. Imam sedaj željo, da bi svoj del užival sam, ker bi rad en del kosil, drugega pa pogozdil. Prosim sveta: Ali

morem sosedom zabraniti pašo, ali je potrebno jo odkupiti; ali zadostuje, če jo pogozdim, in ali je z dotičnimi komisijami mnogo stroškov? (J. G. v K.)

Odgovor: V vseh teh rečeh nismo dovolj poučeni, morda nam kedo izmed naših čitateljev podrobno pove, kako je tako reč rešiti. Prosim. Pogozditev zabrani pašo le tam, kjer je dotično mesto v katastru vpisano za gozd, ker je potem gozdna postava veljavna. Ako imajo sosedje pašno pravico, ne more se jim odvzeti, pač pa odkupiti ali zameniti. O tej reči Vam lahko da dobrih pojasnil gospod okrajni glavar. Sicer pa mora biti kaj pisanega, pod kakimi pogoji ste pred desetimi leti pašnik delili. Morda ni o skupni paši nič določenega v dotičnem pismu, in morebiti sosedje niti pravice nimajo pasti.

Vprašanje 8. Ali je vrh visokodebelnega drevja vsako leto obrezati in kedar? (J. L. v J.)

Odgovor: Vrh visokodebelnemu drevju se obrezuje le toliko časa, to je 3 do 4 leta, da dobi pravo obliko in krepke veje, potem se pa pusti, in se mu vsako leto le nepotrebni les iztrebi. Ako bodete visokodebelno drevo kar vedno obrezavali, gnalo bode v les, sadu pa ne bodete nikdar videli.

Vprašanje 9. Ali je dajati čebelam po zimi piti? Naši čebelarji trdijo, da ni potreba. (P. L. v D.)

Odgovor: Ogromna večina in to najbolj slovečih čebelarjev je odločno proti temu, da se daje čebelam po zimi piti. Kaj pa menijo gorenjski čebelarji o tem?

Vprašanje 10. Kako je ravnati z rezanicami ameriških trt iz drugih krajev, da se ne zatrosijo z njimi trtne uši. (G. L. v K.)

Odgovor: Uvažanje trt iz okužnih okrajev je postavno zabranjeno. Trte, ki so ali gotovo ali morebiti okužene, razkužijo se z žveplenim ogljikom.

Podučne stvari.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

(Dalje.)

208.

Kazanska soteska. Trajanova ploča. Oršova. Železna Vrata.

Na levo se ti prikazuje Oršova, malo mesto, na ustju Črne, in ima do 1600 duš. Tu pristaje in ostaje avstro-ogerski parobrod. Romantiško je to mesto mej gorami, solnce vidiš samo malo ur na dan, ali vendar je tu bujno rastlinje, zlasti bujni so makleni na šetališču nižje pod kolodvorom, kjer je zadnja postaja avstro-ogerske železnice, katera se v Verciorovi spaja z Rumunsko.